

Õesti laulo sõbber.

Med lillekessed

noorte laulo sõbrade rõmuks

wälja annud

M. Jürgens.

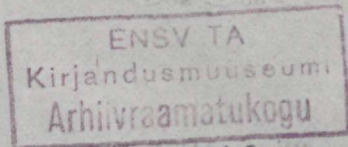
Kolmasi korda trükkitud.

Rias, 1872.

Trükkitud L. Weyde kirjadega.

Müakse Vernus M. Jürgensi jures.

Bon der Censur erlaubt. Riga, den 29. September 1872.

78745

1. Armastus *).

Oh armastus, sa teige kallim warra!
Dn sel, kes sind siin iggatseb;
Kes sinnule on kät jo annud torra:
Kül selle südda rõmus teeb!
Sa abbiello enda pole tõmmad,
Ja pakkud lahkest neile kät;
Sa õnnistad neid, kes sind wasto wõtwad,
Ja täidad nende süddamed.

Oh armastus, sa kallis maggus messil!
Dn sel, kes leidnud armokest;
Kui rind on rinna äres käes käsil,
Silm filma watab süddamest!
Sest armastus teeb sauna sureks mõisaks,
Ja puistab lilled offas teel,
Ja mudab metsad, laned rosi-aiaks,
Et taewa rõmo tunneb meel.

Oh armastus, sa sõdad meie süddant
Kui selge suhkro-aaste peäl!
Dn armastus meil süddamesse iddan'd,

*) Terre Gesti laulo sõbrad!

Olen kuulnud Teid wägga laulude järrel iggatsewad,
mis mind otsego laulo teggemisele ärratas. Püan siin
Teie sowimist wähhegi täita, ja annan esmalt Teile tütti
40 laulo isso ärra aiada, — kül pärrast tulleb targem
laulo meister 500 lauloga takka järrele, kes Teid otjant
rõmogo täidab.

Siis pöggeneb teit nuffer meel.
 Kes armastab sel paistab päike selgem,
 Sel õitsewad ka okkaspuud;
 Ta rist ja waew on seddamaid tal tervem.
 Kui armokesel annab suud.

Dh armastus! sa annad meile tiwad,
 Kui linnokestel lennata,
 Ja panned meie suhho rõmo=laulud,
 Ring aitad meid teit kannata.
 Kui armastan, siis naeran au ja riffust,
 Ja ollen rõmus armo sees;
 Ma põlgan wägge, jättan suurdel surust;
 Mo paradiis on süddames.

Dh armastus! sa teed teit rasket tergetis,
 Ja musta leiba maggusaks;
 Kus hingad, seal teed tiwwisängid pehmeks,
 Ja õlled sidi pallataks.
 Dh õnneto, kes armastust ei tunne!
 Se ellab furnult ilma peal, —
 Ei anna suud, ei isto temma sülle
 Üks armastaja südda teäl.

2. Täanno laul.

Rõmo laul, nüüd tõuse üles,
 Tõtta Lojat tännama!
 Et Ta meid kui armo sülles
 Hoidnud kaitnud armoga.
 Ta on näitnud omma heldust
 Rohkest, meile waestele.
 Se eest andkem tale kitust,
 Kes meid aitnud heldeste,
 Jummal olgo tännatud!

Rõmo laul, nüüd tõuse üles,
 Mind on Summal õnnistand!
 Sest ma pean tedda meles,
 Kes mind nenda rõmustand.
 Leiba on ta mulle annud,
 Minno põld on kaswanud;
 Rahjo eest ta jedda hoidnud,
 Ring mo kassuks walwanud:
 Summal olgo tännatud!

Rõmo laul, nüüd tõuse üles,
 Mis ma lootšin, on mo tä.
 Rohke saaf on minno süles,
 Rorda läinud minno tö.
 Lapsed, perre, leiba sawad,
 Nälja hirm jääb kaugele.
 Baesed sandid troosti leidwad
 Meilt, kui pudus nendele:
 Summal olgo tännatud!

Rõmo laul, nüüd tõuse üles,
 Tõusmist tunni lodeni.
 Kiitke Lojat iggas keles.
 Ühhest merrest teiseni.
 Ta on armo üles näitnud;
 Töös ja waewas õnnistand
 Onnetust meist kaugele hoidnud,
 Ja teie terwist kätte ann'd:
 Summal olgo tännatud!

3. Reikuse laul.

Nüüd kiitkem helbet Issandat,
 Kes meie armo näitnud,
 Ring õnnistanud meie maad,

Ja aites salwi täitnud;
Sest, põllo töö on sellele
Ja rõmuks korda läinud
Kes tedda hooltsalt teinud.

Waat! wilja-wälgi laenetes
Päid kõrre otsas kannab;
Põld kõigub walmis annetes
Meil leikust leiba annab.
Ni toidab ta keik armoga,
Kes truißt tööd siin tewad,
Ja kites leiba söwad.

Sin leikame nüüd rõmuga,
Mis Summal meile annud;
Ja prugime keik tännoga,
Mis meie kotto pannud.
Oh! hoia sa mis jaggab ta,
Ja prugi sedda heaks,
Ei mitte ülle liiks.

So waesel wennal jagga sa,
Ka lahkest temma jaggo
Sest kui sa annao armoga,
Siis rõõmsaks saab ta näggo.
Mis häddaga ja leiwata,
On ammo kurwaks läinud
Ja rõmo polle näinud. —

Oh wõttem tänno anda sel,
Kes meid on õnnistanud.
Ka jaggand waeste wendadel;
Meid keiki rõmustanud.
Nüüd rahhuga on kotto ta
Keik meie leikus sanud,
Seks Summal arwitanud!

4. Aeg on fallis.

Olle walwas innimenne!
 Panne aega tähhele.
 Ello aeg on üritenne,
 Lähhäb lendes peagi.
 Mi kui lilletenne ütseb,
 Kennast kaswab, kohhe närtfib,
 Päwast ärra kuwab ta,
 Mi so ello kaub ka.

Kuis on sinno ello päwad,
 Mis sa ma peäl ellasid?
 Warjo kombel need keik lähwad.
 Oh, et sinna olleksid
 Ammogi jo targaks sanud,
 Digust ikka armastanud,
 Teinud mis so kohhus teäl!
 Rahhul olleks sinno meel.

Jõua et so helde Summal,
 Sulle pakkub armo weel.
 Ärra koggo, waene rummal,
 Ruhtlust omma hinge peäl!
 Põra aegsast ennast pattust,
 Siis sull' polle surma kartust.
 Walwa, walwa innime!
 Surm sind wõttab äkkiste.

5. Päife.

Armas Päife, tülled sa
 Uest jälle paistma,
 Keit se õ ei sanud sa
 Meile walgust näitma.
 Osel lastfid armsaste

Reige Põhja madele
Dmma heldust näita.

Pitt on olnud sinno tee
Ilma ümber käia,
Siiski sa ei wässindte
Dmma walgust näita.
Dhtul meitest laddusid,
Hommitul sa läitiſid
Meile jälle kennast.

Itta priske läitiw on
Sinno armas näggo,
Mi tui eila, nenda on
Tanna ka so teggo.
Polle ial pahhane,
Wässind turw eht wastane,
Itta hea ja helde.

Süddant sinna römustad,
Rui ja sojast paistad;
Ilma sinna armastad,
Ning suurt heldust näitad.
Ühhel annad walgustust,
Teisel sowid ſiggidust,
Reikile saab õnne.

Wilja põllul walmistad,
Rui ja paistad peäle;
Põllo mees sust römustad,
Tõstab lauldes heäle.
Lilled sinna ehitad,
Heina sinna kaswatab,
Kallis päwakenne!

Talwe külm ja willo tuul
Püüdwad ſind ka wõita,

Wihma pilwed warjo sull
 Tahtwad peäle heita;
 Siiski neist ei holi sa,
 Tõttad jälle armoga
 Meile soja andma.

Loomgi ennast rõmustab,
 Kui sa walgust näitad;
 Messilane toito saab,
 Kui sa sojast paistad.
 Linnud metsas laulawad,
 Talled wainul hüppawad,
 Keik end rõmustawad.

Nüüd on meie kohhus ka
 Sinno Lojat kira,
 Mitte üksnes lauluga
 Kallist aega wita.
 Au ja kitus Issandal,
 Kes on päitest annud meil,
 Ilma walgustama! —

6. Allandus.

Sead tehhes waesid aitma,
 On mo kohhus ilma peäl.
 Wiggasid ja wanno toitma,
 Sels mull' anti warra teäl.
 Kes sind Jummal auustab,
 Se ka waesid armastab.

Waesed on ka sinno wennad,
 Soga ühhes ellawad.
 Neile head tehhes, tännad
 Sinna omma Jummalat,

Kes sul annud armuga,
Et wõid wenda aitada.

Sõda näljatsib, täst lāsšib,
Joda neid tel jänno käes!
Kes siin head tehhes wāsšib,
Arm sel polle süddames:
Ei ta ust siis tõlba ka,
Kui ta ilma armuta.

Risti-innimesel peab
Halle meel ka ollema;
Kus ta hädda näab ja teab
Seäl peab appi tullesma.
Sedda teggi Jesus ka,
Kui siin ma peäl ellas ka.

Häddalesši rõmustama,
Õppetama rummalaid,
Nõdrad, kurwad finnitama,
Parrandama efsšijaid:
Se on selge armastus;
Sedda lāsšib armastus.

Helde Summal! aita isse
Waestel head teggema,
Et ma ei jä häbbi fisse,
Kui siit üks lord lahkun ma.
Et seäl wõiksin kartmatta
Kõhto ette astuda!

Siis ma leian sinnult armo,
Kui ma ollen hallastand.
Armutumad sawad hirmo,
Mis ja neile walmistand,
Kes siin holimatta ka
Waesed jätnud abbita.

7. Kewwade laul.

Nüüd kiitke armu Issandat,
Kes meid ka jebda kewwadet
On lastnud nähha römuga,
Ming ehitanud illoga;
Keit metsad, rohhud, lilled ka,
Meil römukš lassesh kaswada.

Uut römo sadab igga tö,
Mis wäljal tehtud kauniste.
Pääw päwalt lähhäb illusats
Ned, pöld ja rohhi kennamaks.
Kui harrid põldo holega,
Siis kannab wilja lõpmatta.

Wist Jummal õnnistab so maad,
Kui isse agga waewa nääd.
Mi kui ja künnad, äästad ka,
Mi wöid ja wilja leitada.
Mi kui ja annad põllule,
Mi annab wastust jinnule.

Te tööd ja pallu Jummalat!
Kül siis keit head kätte saad;
Kui olled rohkest õnnistud —
Siis aita neid kes kurwastud.
Kui Issa hoiels annad ja,
Kül aitab ta siis armoga.

8. Kewwadene illo.

Kewwade nüüd ruttab tulla,
Mis meil römukš saab wist olla:
Jubba kulukš pude otšas,
Weitšes ja ka sureš metsas,

Tuhhandette linno heäled,
Kiitwad Lojat nende teled,
Sest et lewwade on tulnud,
Kuidas algmisest jo olnud.
Rohho taim ja orras tärkab,
Igga lodus ülles ärtab,
Mis siin meie külmal maal
Maggas lumme katte al.
Põllo= kui ka merre=mees,
Seisab järgeste nüüd töös,
Küllib põldo, püab kalso,
Jallab käies tundwad wallo.
Harrib ni kui põld tal annab,
Et se rohkest wilja kannab.
Pea siin ja jälle seäl,
Põllo kui ka merre peäl.
Tuul ja torm on nende pühha,
Wagga ilm toob kalla lihha,
Mis ta sööb ja müa wöib,
Kcuplemas ka wahhel käib.
Wata ümber, igga pool,
Kus on teggo, kus on hool,
Seäl on leib, ja on rahha,
Nälga uinutakse mahha.
Nenda merred, nenda maad,
Sinna Issand õnnistad;
Linnud ka so kasko täitwad,
Truist ennast pari heitwad,
Ja kui armsad emmad, issad,
Lewad röömsast ommad pessjad.
Okste peäl nad löwad mängi,
Chhitawad laste jängi,
Sest et ilmad kennad soiad,
Hauduwad ja söötwad poiad;
Randwad toito ommas noffas,

Laggedal ja metsa tuktas.
 Lindudel ka omma hädda:
 Kottad, kullid tewad södda,
 Töstwad noffas, kündes wiha,
 Söwad ilma süta liha;
 Tapwad rohkest nori linda
 Ilma, et nad makswad hinda.
 Innime teeb wist ka nenda,
 Kui ta risub kurnab wenda:
 Menda on nüüd rahwas kurri,
 Sedda teab keik ma ja merri;
 Kui ta nääb et wende tässi
 Hästi käib, siis ta ei wässi
 Wennal pahha teggemast,
 Söbra rahho rikkumast!

9. Jani päwa laul.

Nüüd olgem keik rõõmsad, et Jani pä tä,
 Ja õistagem, sõbrad, sest meie meel hea!
 Keik nuffer meel, murre, se kaddugo meist,
 Kui süggisel lehhedgi langewad puist.

Keik ütseb ja lehtab ni maggusast teäl,
 Ja meie paat figub siin laenete peäl.
 Oh lusti, oh rõmo, mis Jani pä toob!
 Ja kahjo et aastas üks ainus ferd täib.

Nüüd puhhuwad passunad kennaste weel,
 Et rõõmsaks ja lahks lääks kuuljatte meel,
 Kes hulgani waatwad siin tulled peäl,
 Ja kiitwad ka trompedi hellinad seäl.

Ka lendawad rakkettid wohhinaga,
 Ja näitawad illo meil wärwidega.

Kül põlleswad tülled ni wee peal kui mäel
Ring helliseb rägo ja õpito heäl.

Kui laulawad lauljad üht illusat wiit,
Siis rahwas on rõmus kui hommiko loit.
Ka noortel on armas ja tallis se õ —
Oh rõmo, oh rõmo nüüd Jani pä tä!

10. Rõmus südda.

Oh, kui rõmus meie meel
Rõõmsad meie laulud;
Oh mis taunis ilma peäl
On üks rõmus südda!

Meie leib se maitseb meil
Maggus meie unni:
Oleme ehk waesed kül,
Ahnus meid ei sunni.

Mis on rikkal rikkusest,
Sures temma auust?
Ei se warja surma eest,
Egga peästa pattust.

Sest kes tark on nõuab teäl
Rõõmust meelt ja süddant;
Rõõmsa wagga mele peäl
Watab heldest Issand!

11. Rõmo aeg on lühhike.

Kui olled noor, siis rõmusta ja laula,
Kül wannadusses kurwaks saad;
Kui werri külm ja jalg ei tahha täia,
Siis kurwi päiwi küllalt nääd.

∴: Olle nüüd rõmus et norus weel tä,
Ei pärrast rõmo so film paljo ei nä! ∴:

On terwis tä, töht täis ja rie ümber,
Miks pead nokkus siis ollema?
Sa olled perremees ehk teise tener,
Kui teed mis kohhus, rõmusta!

∴ Olle nüüd rõmus et norus weel tä,
Ei pärrast rõmo so film paljo ei nä! ∴

Mi kaua kui sul Summal ello annab,
Siis ommast ellust rõmusta;
Kui tulles surm ja külma hauda kannab
Sind, siis on aega maggada.

∴ Olle nüüd rõmus et norus weel tä,
Ei pärrast rõmo so film paljo ei nä! ∴

Ja nääd ja mõnda Summalaga jätwad,
Kui surma laulo lauldaske,
Siis tea: ka sinno päwad lõpwad,
Ja wimaks teifi kantakse.

∴ Ello on ürike, lõppeb ka pea,
Ella siin waggaste, siis surm on hea! ∴

12. Rõõm kaub ruttu.

Olgem rõõmsad ruttuga,
Rõmo aeg lääb möda,
Pea kantaks nuttoga
Mõnda meitest hauda.
Meie päwad tõttawad,
Murred tulla ruttawad;
On kord lilled võtsemas,
Olgem waprast noppimas!

Rõõm ja kurbus mõllemad
Lendada kül mõist'wad,
Kui nad lähwad, tulleswad,
Kadduwad ehk jäwad.

Murrel rut, kui tulles ta,
Rõmul tiivad lahkuda:
Olled noor, siis rõmusta,
Kül saad pärrast öhlada!

13. Rahhulif südda.

Veite on mo issa maia,
Agga rahhul ellan ma,
Ei ma auu ja rikkust püa,
Ollen rahhul pistuga.
Armastus, sa kingid mulle
Rahho, rõmo süddames.
Uhtus, ihnus jägo neile,
Kes on ahned ilma sees.

Minno kallis issa maia,
Bägga armas olled sa.
Ei ma muud fiin sowi tehha,
Kui sind järgest ehbita.
Kallis weite wainne maia,
Kenna metsa tuffa sees,
Wõitfin ma sind ikka nähha!
Se mul seisab süddames.

Puud, mis issa afna alla
Omma käge istutand,
Se mul annab rõmo tunda,
Kuidas pääw neid ehbitand.
Duna puud, kus külges õunad,
Altnast tuppä paistawad,
Wäarga marjad soostre pösad
Mulle rõmo näitawad.

Mind on Jummal õnnistanud
Rohkest armo andega,

Wagga naese mulle annud
Lapsed armo pandiks ka
Minno kallis weike maia
On kui kenna lille aed,
Lapsed tewad keik mis waia,
Röömsast janna tulewad.

Mõnni tord, kui murre pilwed
Raskest peäle tulleswad,
Siis mo naese heided palwed
Kurwa süddant trööstiwad
Oh kui armas on ta kõnne
Minno raskel süddamel!
Allati ta sowits õnne,
Rahho, rõmo keikidel.

14. Ilmas sünnib mõnda.

Kül rahwa keskes sünnib mõnda,
Ja mõnnest võime selgest tunda,
Kel ust ja firja tundminne
On raste loorm ja sundminne,
Ei wõtta kuulda, õppida.

Kül mõnni on ni wägga tuim,
Et temma sees ka ello waim
On alles hopis tõusmatta,
Sest jääb keik headus nõudmatta,
Et leigest tuleb, külmalt näab.

Kui Issand isse taewast hüaks,
Mis rahwast parrandada püaks,
Ei tuleks nemmad süiski seäl,
Waid õiskats wasto julgest teäl:
Ma ollen rõmus ilma peäl!

Kas koddõ ehk ka teise maias,
Kas kirrikus wõi koli koias,
Kus tuleb jutlust, — laulo heält,
Ja kui ta tulles ärra seält,
Siis öistab, laulab kuida saab!

Se rahwas, kes weel nenda rummal,
Et agga köht on temma Summal,
Ei — selle ilma wiha eest —
Sa nemmad arro kirja seest
Waid kiitwad ilma rõmo-teest.

Mis temma siis ka kolist peab,
Ehk õppetusse asjust teab,
Wõi nende kassuks anda püab:
Waid omma harjund wiisil hüab:
Ma ollen tark, — ja tean teif.

Oh mõtle: — risti-rahwa suggo,
Kui willets on so ello luggo!
Kui kuulwad sedda pagganad,
Mis risti-rahwas teggewad;
Mis arwawad siis nemmad meist! —

15. Ebbausfo wiisid.

Sädda, häbbematta häbbi
Tulles risti-rahwa läbbi,
Kes siin Loja filma all
Dhwrrib ebba Summalal,
Kui ta ebba-usko peab,
Mis ta loeb ja pattuks teab.
Kalla püüdjad merre kaldas,
Krono kui ka pärris waldas,
Wõtwad Surel Meljapawal
Ning ka Nedil ühhel hawal

Modad, wörgud raffendada,
 Paelutada, kohhendada,
 Mõtteldes: — et kauaks aeaks
 Nohteminne tallu saaks;
 Subba se on enne nähtud,
 Et mis pühha päwal tehtud,
 Raub ni kui kuma ahjo,
 Lähhäb tühja, sadab tahjo:
 Wõttab õnne temma perrest,
 Modad, wörgud, mõrrad merrest.
 Nenda et neil polle süa,
 Egga silto ärra müa:
 Siiski on ta nenda rummal,
 Ebba=ust ja wõeras Jummal
 On ta melest paljo ennam,
 Keit se wiis ja kombe kennam.
 Agga mis siin Jummal käsib:
 Sest ta rutto ärra wäsib,
 Ning kui rasted koormad weab,
 Issa käsjud alwaks peab;
 Issa sanna jättab mahha,
 Surma tundi, mitte tahha!
 Wiimse kohto päwa peäle
 Hirno, kartust tal ei olle. —
 Wõtta kuulda mõnni sanna,
 Mis ma sulle lahkest anna,
 Ärra mõtle — et ma kadde,
 Mis ma ütlen, se on tödde:
 Ollen isse monda näinud,
 Kuidas ebba=ust on teinud.
 Wõtta nüüd mo head nõu,
 Mis ei käi so ülle jõu —
 Andke waestel nende jaggo,
 Näitke üles armo teggo;
 Pimmedad, kel polle silma,

Urge jätke armust ilma!
Summal on ka nende andid
Annud sull' kui armo pandid,
Kui ja nende waeste peäl
Armo heidad siin ja seäl:
Siis saab tõest Issand aitma,
Heldust sulle ülles näitma,
Ja sind rohkest õnnistab,
Hoiab, kaitseb, armuitab.

16. Waese tüttarlapse kurbdus.

Oh minna põlgtud laps,
Mul polle emmat teps,
:: Kes mind siin rõmustaks
Sest kurbaks saan! ::

Peigmeest ei olle mul,
Et võiksin rāki sel,
:: Kui suur mo kurbdus on,
Oh, mis ma teen! ::

Ma waene üksik lind!
Ei tegi kossi mind.
:: Kus on mo armoke
Kel annaks suud? ::

Kül mitto tüttarlasi
On prudiks sanud wist —
:: Mind polle tegi näind:
Sest nuttan ma! ::

Kui teistel pulmad on,
Siis kaddund minno õn:
:: Sest tunnen halledust,
Kes mind siin näab! ::

Ma rõmo tunneks kül,
Kui üksti ollets mul.

∴ Kes mind ka armastaks,
Meelt lahbutaks! ∴

Ei illus polle ma,
Ja rahhast waene ka,

∴ Ning isfat polle mul,
Sest õhkan ma! ∴

Mind wihtab iggamees,
Et ollen tüllits ees; —

∴ Surm ka mind unnustand,
Oh, kus ma jään! ∴

Muud rõmo tunne ma,
Kui haudas hingada;

∴ Sest flin ei tunta mind,
Ma põlgtud laps!

17. Kõrwits ja tamme tõrro.

Issa maenitsus poiale.

Keit, mo poeg on targaste
Lojast seätud kauniste.

Pudo polle middagi,

Asjata ka ühtegi;

Päike, ku, keit tähhed ka,

Mis seält paistwad auuga,

Ja se wähhem põrmoke,

Mis me filmaga ei nä,

Seiswad seätud Jummalast

Ommal kohhal illusast,

Issa asfi, waat! on teäl

Tätelinne siin ja seäl;

Julgeb monni moistmatta
 Loja tööd siin laitada.
 Menda mötles julge mees
 Targast ommas süddames,
 Kui ta näggi kõrwitse
 Wäne külges norgaste
 Läitiwad seal rohho peäl,
 Arwas, mötles järrel seäl:
 Weitse seemne ollen ma
 Mulda pannud kaswama,
 Müüd on temma sureks läind,
 Nõrga wänel waewa teind,
 Mötles ta — ma põllets wist
 Waewand nõrka wänefest,
 Kõrwitset teit tammele,
 Tamme tõrrud wänele
 Olettein wist pannud ma
 Kennaste seäl kaswama;
 Tamme ossal parras ta,
 Kõwwa pu wõib talluda.
 Menda mötteldes ta läts,
 Ja sai wimaks unniseks;
 Heitis jalga puhkama
 Tamme warjo hingama.
 Koggematta põris ta
 Selja peale maggama.
 Mõnnel aial põlnudgi
 Tule õhto kussagi;
 Agga wimaks tõusis tuul,
 Mis ei annud armo puul,
 Tamme ossad kõitufid,
 Tõrrud hulgal kuffufid
 Ni kui rahhe rabbinal
 Rohho peale müddinal
 Üks suur tõrro kuffus seäl

Tulge mehhe ninna peäl —
 Rohhe ärkas ülles ta,
 Tundis wallo löpmatta,
 Rinna ots tal werrine,
 Silma näggo sinnine.
 Se weel wähhä korda lääh,
 ütles ta: — keit Issand nääb —
 Häbbi tundes läis ta jeält
 Töttates nüüd tamme alt,
 Mötles: — ei ma himmusta —
 Se on keit jo asjata —
 Tammest sada kõrwtisid;
 Kustudes nad ollesid
 Minno pea purrustand.
 Ehk mind surnuks pörrutand.
 Oh! kui rummal olin ma!
 Loja tö on laitmatta. —

18. Öuna pude kaswatamisest.

5 laulo öuna maiadel pähhä öppita.

Armas Tallo-rahwa suggo,
 Tulge kuulge kenna luggu —
 Mis nüüd jälle wälja antud:
 Teie öppetusses pantud.

Wötke nõuks ja tehke nenda,
 Kül siis sate üksford tunda —
 Et teil öppetusse läbbi,
 Tulles wiisist mõnda abbi.

Se kes põlle sanud teäda,
 Kuidas öuna aeda seäda —

Se nüüd isse aggar olgo,
Õppetus tal abbits tulgo.

Keit mis nüüd saab üles pantud,
On jo enne heaks tuntud;
Püüdke sedda nenda tehha,
Kül siis sate rõmo nähha!

Rahwas kui ja nõuad head,
Õppetused kalliks pead:
Kül siis Jummal anda täib,
Et so kääsi hästi täib.

Õnnistab so õuna aea,
Heina ning ka põllo ma;
Annab rõmo, annab ello,
Lõppetab keit murre, wallo.

Tigge meel ja ladde film
On kui Jani päwal külm;
Mis keit rahho, rõmo rikkub,
Tüllu teeb ja rido fippub.

Keites kus je — ilmas ligub
On kui kõrs mis tules figub,
Rahwas teie ello luggo,
Randko puhhaft wilja suggo.

19. Hea nõu õuna sõbradele.

Küllab same sedda nähha
Kuidas rahwas võttab tehha.
Nenda kui siin üles pantud
Gesti sõbra kätte antud.

Enne ütles mõnni mees:
„Õlles minnul firri ees

Omma emma teie peäl
Seisaks aed jo ammo seäl."

Waatte nüüd on firri tulnud,
Mis teil enne polle olnud;
Luggege se hästi läbbi,
Polle tarwis wõera abbi!

Wõeras teeb ja wõttab rahha,
Dppi isse siis jääb mahha:
Reit so wõera sööt ja kullo,
Leival, rahhal ennam tullo!

Sul on sest weel surem kasso,
Kui sa harrid isse wõsso,
Eht mis tarwis isse nääd
Enne kui teist kuulma lääd.

Wõeras läib kül omma korra,
Sinna maksid mitme wõrra;
Agga mis sa isse teinud
Maksota on möda lainud!

20. Sea teo eest saab fitust.

Kel rohho aeda polle weel,
Ja temmal tehha olleks meel,
Se harrigo nüüd omma maa
Ja seädke ue rohho aea.

Kui innimenne istutab
Ja Jummal armust kaswatab,
Kül siis teit hästi lorda lääd
Ja lapse laps sest rõmo nääd!

Kel süddames on agga hool,
Kül Jummal seisab selle pool,

Ning wõttab omma armoga
So tööd ja teggo õnnista!

Waat, sõbrad, se on wägga hea,
Kui kuulda saab weel rigi pea!
Et Temma armsad allamad
Keif hoolsal wiisil ellawad. —

Ja igga holas perremees
On armas omma Herra ees;
Kui Herra sedda temmast teab —
Siis perremehhest luggo peab.

Kui perremehhel õnnetus,
Siis paistab Herra armastus;
Kül tedda wälja ksisub siis,
Mis ikka nende armas wiis!

Ei sedda wõi kül sallata,
Kus rahwa nõu ei ullata,
Seäl nende arm siis abbiks lääb,
Ning rahwas siiski tuimaks jääb!

Dh ärkage ja kuulgem nüüd,
Kui mitto tewad paljo süüd,
Ning ellawad kui mõistmatta
Ja teigest heast kuulmatta.

21. Õuna seemned ja taimed.

(Kuidas neid saab hoitud ja kasvatatud.)

Kule wanna Tallo Tawet!
Õsta õuni, korja semet,
Küllsi tule kuiwalt mahha!
Ahjo soe se teeb neil pahha
Hallitus, ja pallan ahhi

On jo seemnel surma rohhi:
 Kui ka warjul päitse ees,
 Eht weel katlas kewas wees,
 Polle seemnel mitte hea,
 Sedda omma meles pea!
 Kui jo seemned sawad walmis,
 Siis so änd ka olgo sõlmis:
 Kaewa maad ja noppi rohto,
 Et se mitte kõrwaks pahto.
 Külli aeal, olle haggar,
 Kui üks holas saia-paggar,
 Panne seemned kennast mulda,
 Kül nad üks kord makswad kulda!
 Teisel aastal, kui nad tõuswad,
 Kaswada siis ruttust jõudwad,
 Kasta, kui on kuiwad aeal,
 Sedda noorte pude maad. —
 Noppi taimed kennast puhtaks
 Muidu nad jo rohhuft luhtaks,
 Panneks taime jured pinni,
 Ladwa kassud otsast finni. —
 Lass' nad nenda aastad kaks,
 Kaswada, et mõnni waks
 Mende pittus üles nõuab
 Kaswada, jo sureks jõuab! —
 On se aeg nüüd kätte tulnud
 Ning ka sui on hea olnud,
 Kaewa taimed üles maast,
 Wi neid wälja taime aeast,
 Panne sinna kohta mahha,
 Mis sa wõtsid sullaks tehha. —
 Kasta pärrast, Jürri-kuus,
 Kui on maal ja rammo puus,
 Leika, arri, pogi siis
 Reid, kui ütleb firjas wiis. —

Barrakult kui põlle soe,
 Holega need laulud loe,
 Et se teit so pähhä jääts,
 Ja so film siis ärra nääts,
 Kus sul tarwis abbi nõuda,
 Tggal' pole tohhe jõuda. —
 Kõl sa tännad pärrast mind,
 Et ma õppetanud find.

22. Wanna harjund wiisid.

! Subba ammo wannast aiaſt,
 Öppis Boeg ommast iſaſt,
 Armastama wiija puid;
 Agga läſſid talwed ſuid
 Menda ilma holimatta,
 Põlli põlwest kolimatta,
 Runni tanna päini jänud,
 Targaks polle legi lainud,
 Mõnni, kes eht ſedda jõudnud,
 Põlle ſiiski kindlaſt nõudnud,
 Mis ta omma heaks olli,
 Holega weel tehha tulli,
 Duni, marjo tahtis ſüa,
 Rahha eest eht ärra müä;
 Agga õuna aeda tehha
 Seäl on paljo waewa nähha,
 Rahwas ellab ni kui merres!
 Urwaſt mõnnes tallo=perres
 Nāme mõnned õunad marjad.
 Teiſed on ſe peäle turjad;
 Kui ſeäl aedas polle wahti,
 Lāhwad tohhe ſallamahti,
 Tewad ſeäl ſiis liga pahha.

Ristuwad teif ofjad mahha. —

Rüsfiks üts! „ka midda modi,
Needki puud siis üts lord jadi!“

Waat mo söbrad! se on selge,

Sest et Saks on wahhel helde,

Rui Ta nääb et rahwa suggo,

Armastawad head luggo.

Wannast aiaft möisa poisid,

Rui nad wahhel koddoo käisid,

Pallusid, üts anti siis —

Kolm ta isse koddoo wiis!

Teine näggi, tistus ülles,

Kandis omma koddoo sülles;

Istutas ka kohhe mahha

Läuda eht ka aida tahha!

Meie aial teine luggo,

Hopis teine mood ja teggo.

Mitto wötwad waewa nähha,

Istutada, aeda tehha,

Ilma et nad kurja tewad,

Ommast waewast römo näwad.

Armad söbrad, jägo siis

Teie jure wagga wiis! —

Kuulge weel se töe sanna:

Mis ma teile lahkest anna,

„Arge wötke teije omma!

Sest se on jo töest temma.“ —

Teadke ka, et wargal nuhtlus

Tale möistetakse kohtus.

Püüdke ikka truits jäda,

Targemaks ka järgest sada!

23. Laisa koli poisile nomimisefeks.

Ärta üles wennite!
Subba kõrges päwate
Ammo lõune töttamas,
Rahwas leiba wöttamas.
Miks sa weel nüüd aigutad,
Wodis ennast ringutad!
Subba tohwi lõpnud temast,
Tallu-perre tõuseb sõmast.
Tõuse, tõuse wennite!
Kaunis kenna laisake. —
Mis sa õje teggid siis?
Wõi on se so pärris wiis,
Et sa kui teik laisjad, waggad
Näddal otja lõunest maggad? —
Oh! sa raske unne tot,
Wata nüüd! so tindi pot
Tühjaks kuinud põhjani,
Krämpso läinud sülledki.
Minna ikka head sul nõudnud,
Tännagi sul abbits jõudnud:
Rahjo olleksid wist saand,
Kui sind pollets rapputand.
Püksid jalga, pabber ette! —
Sulg on walmis; tohhe kätte! —
Isto mahha kirjuta!
Muido jääd sa lõuneta;
Kui sa mind weel teistford sunnid,
Õppetama mõnned tunnid;
Siis sa tea et ma tullen:
Laisa poisil walli ollen. —
Katso nüüd weel laiskleda,
Tühjaga end wabbanda! —

Kül ma teen sul firet tahha,
Et sa jättad laiskust mahha!

24. Rätsepatte fiitleminne.

Uüüd pangem rahwas tähhele,
Kuis rätsepad end fiitwad,
Et ma ja taewas tännine,
Weel nende läbbi seiswad;
Mad tewad suurt ja rasket tööd,
Neil polle rahho päwad ööd! —

„Need meistrid meie olleme,
Kes fargaste leit tewad;
Kui leitame ja õmbleme,
Et nöelad käes tuld lõwad;
Keit illo ehted ilma peal,
Teeb rätsepatte käär ja nöel. —

Kes tunneks saksa santidest,
Kui rätsepaid ei olleks?
Kes tõstaks mütsi wüürsti eest,
Kui nende nöel ei õmbleks?
Mad käiwad perrest perresse,
Ja aitwad paljaid ridesse. —

Üks penem rahwas olleme,
Ja kergem kui leit teised,
Ning penike on meie tö,
Ja kerged meie kombed;
Keel lobbiseb ja käs'i käib,
Salg köpsub ja su head sööb.“ —

Ra on neil kenna komb' ja wiis,
Mis teistel paljo polle;

Nad näppistawad riet siis,
Kui perremees ei tulle;
Ja tewad mütsid, westid pea,
Ning mötlewad — suur kasso hea. —

Kül on ka mõnned nende seas,
Kes löbbusad ja lahked,
Kel usinust ja mõistust peas —
Ning laste wasto helded.
Kül lapsed ootwad rõmuga:
Mil tulles rätsep õmblema? —

25. Naese kurbdus.

Nüüd kuulgem kenna laulo seest,
Kuis naene leinab omma meest,
Kes mitto aastat kaddunud
Ja naese süddant rõhhunud.

Mo armas mees, sind iggatsen
Sind weel ma nähha tahhatsin!
Kül ollen minna mõnda kuud
So järrel nuttes leinanud.

Sul armastusses truits jään,
Kui laste näggo sinnust nään.
Oh kuida woin sind unnusta,
Kui süddames mul seisad sa!

Kui mötlen ma weel selle peäl,
Et sa mo armust lahkund teäl:
Siis silma walgust nuttan ma
Mo peast halledusjega.

Kui mötlen ka mo laste peäl,
Mis sinnust pandiks jänud weel:

Siis sullab südda minno sees
Sind tagga järrel leinades.

Kui lapsed issat küsivad,
Siis mulle kurbdust teggewad;
Mis woin ma neile wastada,
Kui sinnust ei sa teada ma.

Teist meest ma pea jälle saaks,
Kui sinno armo unnustaks;
Ei wõi, ei tahha sedda ma
Siin surmani sind unnusta.

26. Peigmehe iggawus.

Ma kõnnin üksi metsa sees,
Ja kurbad laulud suus;
Mul armoke sa seisad ees,
Ja minno silmad wees.
Miks olled nenda kaugel must,
Ja minna kugel just!
Kas mõtled kord ka minno peäl,
Kas tullen mele sull' ? ::

Ei maksi minnul ellada
Siin ilmas sinnota;
Ei wõi ma tundi hingada,
Kui sind ei näe ma.
Se kes mind sinnust lahjutab,
Se minnul otša teeb;
Mo hing ning südda olled sa:
Kas on sull' nenda ka ? ::

27. Oesse mehhe furwastus.

Kui jään ma ütši mötlemä,
Siis südda hakkab sullama;
Et minno armas naesefe,
On mind siin jätnud ütšine!
Ma siiski leian troosti weel,
Kui emmat rägib laste teel:
∴ Ja weel, kui laste jure lään,
Siis nende filmist emma nään! ∴

Kui halledus mind waewab teäl.
Siis tunnen jälle rõmo seäl,
Kui laste peäle mötleb meel
Mis mulle jänud pandits weel;
Eht kül on emma meitest läänd;
Mis meile kurbdust walla teind!
∴ Ja siiski itka rõõmsaks jään,
Kui laste filmist emma nään! ∴

Jah, nüüd se armas emmale
On meitest wõetud taewasse; —
Kül olli murre süddames,
Meil emma seltsist lahkudes;
Nüüd agga otan rõmoga,
Mil minno tund siit minna ka;
∴ Ja weelgi uest rõõmsaks saan,
Kui laste filmist emma nään! ∴

Se on jo Issa tahtminne,
Et meitest lahkund emmale:
Tal on wiist parrem asse seäl
Kui meie jures ilma peäl.
Kül same ütšford tedda ka
Seäl rõmo rijis näggema,

∴ Ja siis weel alles rõõmsaks jään
Kui omma laste emma nään! —“ ∴

28. Refrudi Summalaga jätminne.

Mo südda õhtab raskestes,
Et jättan ommad sõbrad,
Ring lähhan ärra laugese,
Sest kurwastawad nemmad!

Mo suggulasjed tulleswad
Mind wimast korda waatma,
Mo öed, wennad, wannemad
Weel tulleswad mind saatma.

Ma rõmustan end süddamest,
Kui neile kät weel annan,
Kes kandsid hoolt siin minno eest;
Neid omma meles kannan.

Mul halle on kül lahkuda
Mo armsaist wendist ka,
Ma siiski lähhan kartmatta,
Teil rahho, rõmo saatma.

Nüüd ruttan minna rõmoga,
Et saaksin käsko täita,
Kui ollen tru, siis armoga
Mind wõttab Summal aita.

Kui Keisri käsko täidan ma,
Ja issama eest wõitlen,
Siis saab mo rind aumärki ka,
Kui wapper wõitja ollen.

On sõa lahking möda läind,
Siis helde on mo südda;
Sest ust, mis mind on wapraks teind,
Se kustutab teik hädä.

Kes siis mo ette juhtuwad,
Neid püan arwitada,
Sest kahjo tehha neil' on pat,
Kes ei wõi wasto panna.

Ja kui eht sõas langen ma,
Siis wotta minno waimo,
Oh Issand, taewa ellama,
Seäl tunneb mo hing rõmo!

Ja kui eht jään weel ellama,
Siis kinnita mo usko,
Et issama eest jouaks ka
Ma täita Keisri käske!

Kui ollen minna wannaks saand
Mo tenistuskes auuga,
Siis saab mo Keisri armo and
Mull' toidust, kattet andma.

29. Peigmehhe kurbastus.

Nored mehhed, tulge rutto!
Kuulge jälle kenna jutto,
Mis siin teile kirja pandud,
Poiste õppetuseks antud.

Baatke noremehhe luggo,
Mis tal teinud naeste suggo:
Nüüd ta helledaste nuttab,
Pruti Summalaga jättab.

Oh armas pruut, mis teggid mull,
Kui peigmees minna ollin sull,
Kui esimest kord näggin sind,
Siis rõmustas mo südda mind.

Sa andsid mulle lahkest kät,
Ma uskusin ka sinuist töt,
Kui lubasid mull' kindlaste
Ka armsaks jada truiSte.

Ring ütlesid ka julgest mull':
Ma ellan tõest, rõmuks sull',
Keit tahhan soga kannata
Mis meile juhtub tullesma.

Kus jäänud nüüd so töötus,
Ring kindel meel ja armastus?
Se on keit nago tuulde läind,
Mis mulle palju kurbdust teind.

Mis asi pöörnud sinno meelt;
Et lahkusid mei' armo teelt?
Wist on üks wannamorike
So süddant pöörnud teisele.

Nüüd olled teise prudiks läind,
Ja minno rõmo nuttuks teind.
Kas wöin weel sedda unnusta,
Mis kurbdust mulle teggid sa?

Kui mõtlen weel se armo peäl,
Mis meite wahhel lihus teal,
Siis hakkab südda sullama,
Ja filmist wesi wallama.

Wist on sul teine kallim nüüd,
Et põlgasid mo armo hüüd.

Oh! ärra te ka temmale
Ni kui sa teggid minnule!

Oh, Söbrad, ette wadata
Sa hästi järrel möttelge!
Sest naeste-rahwast uškuda
On naggo sola küllid sa.

Tal on ni mahhe, libbe keel,
Sa pittad juuksed, kerge meel —
Sest parrem ette wadata,
Kui pärrast kahjo kannata!

30. Wargusfest.

(Näppo meeste maenitsusselts.)

Armas risti-rahwa suggo!
Waatte ilma kurja luggo,
Mis weel meie keskes ligub,
Risti-rahwa au ka rikkub.

Ruidas teine teist siin risub,
Julgest teise warra kiskub,
Et saaks omma taskud täita,
Teist ka werri waeseks jätta.

Nenda sowib igga warras,
Mõtleb ka — et se on parras,
Kui ma wõttan, mis eest leian,
Wäggise ka teiselt püan.

Nenda on nüüd warga luggo,
Kes on kiskja hundi suggo,
Mis nad ial kätte sawad,
Sedda rutto ärra wiwad.

Agga warras sallamahti
Peab ööd ja päwad wahti,
Kuidas wenna warra wötta,
Ruttoga siis ärra tötta.

Teine waene öhtab, nuttab,
Warga jälgi otsma ruttab,
Mõtleb: ehk weel leiaks sedda,
Kes on warrastanud tedda.

Warras kõrtsis, joob ja uhkleb,
Mõtleb: „kes mind teab ehk nuhtleb!“
Arwab: „se on öige parras,
Ostjgo, kes on se warras!“

Agga kui se wälja tulles,
Siis ta südda wallus põlles,
Sest et teiste es tal häbbi!
Kehha rogitaſe läbbi.

Es malt warras, kui ta öppib,
Siit ja seält weel wähhä noppib,
Sest siis lähhäb allus jureks:
Pärrast himmo kaswab sureks!

Armas Gesti-rahwa suggo,
Jätke mahha warga teggo!
Kuulge Issa kässo janna:
Urge wõtke teise omma!

Pöörge ümber öige teſe,
Parrandage furja meele:
Siis saab Issand truist aitma,
Omma heldust teile näitma.

Mõtle pärrast ilma ello,
Waewab hirmus pörgo wallo

Iggawest so hinge, ihho!
Sõua, nõua kallist rahho! —

31. Rahho sõnnumed, 1856*).

Rahho! hüüdwad tunningad:
Rahho on nüüd tehtud;
Rahho! hüüdwad allamad:
Rahho jälle nähtud;
Rahho! hüab igga ma,
Rahho! hüan minna ka:
Rahho sowin süddamest:
Rahho teigest sõddadest!

Rahho! on nüüd Gesti maal,
Rahho! Wenne ritis;
Rahho tunneb Prantsus seäl,
Rahho! Östri ritis,
Rahho Inglis rahwal ka,
Rahho sees on Türgi ma! —
Rahho andko Issand meil,
Rahho iggawest ka neil!

Nüüd igga teie rahwa suus
On wägga laialt teada,
Et rahho tehtud Paasto-kuus,
Mis Issand wõtnud seada:

*) Gesti rahwas armastawad wägga Sõa laulusid.
— Se on imme! — Kui neil kallis rahho aeg kääs on,
siis himmustab rahwas Sõalaulo laulda. — Noh, egga
minnagi kadde polle teie wasto, wõtko kel lust on! Agga
rahhusi lubbage mind ka paar sõnna räkida.

Oh raske aeg! kus kange jõud,
Kus iggal sammul nähti haud,
Kas waenlastel eht meel!

Kaks teisrid ja kaks kunningast,
Ei annud võito ärra,
Se tulli teit jo Issandast,
Nüüd lõpnud sõa kärra:
Ei wallata nüüd ennam werd,
Ei risuta ka maad ja merd,
Sest leppitus on tehtud.

Sewastopol! so mällestus,
Saab kaua ilmas olla,
So hädda ja so ahhastus!
Võib ikka mele tulla,
Mis kannatasid sinna seal
Üks aasta Krimmi sare peäl,
Seäl põlnud muud kui surma.

Need võera made sõa-wääd
Suurt rõmo kassa tõstsid!
Ja rüüstasid kõik orrud, määd,
Kui Malakohwi võitsid:
Kül sured-tüftid andsid tuld,
Et põrrus merri, ma ja muld,
Kas se on risti-rahwas?! —

Nüüd nende tehjad hingawad,
Ma ilma sõa kärrast;
Ja wimast päwa otawad
Et Issand peästats waewast:
Nüüd pallugem weel nende eest,
Et Jeesus omma werre wääst,
Neid wõttaks taewa riki!

32. Gesti rahwa tänno laul.

Nüüd olle rõmus, Gestima,
Ja tänna Lojat lõpmatta,
Et olled jälle rahho saand
Ja waenlastest ka järrel jäänd!
Kül näitis ta end siin ja seal,
Ja risus laewad merre peäl,
Kes meile kalla, sola töid,
Ja wilja, linno, wasto said.
Nüüd on ta läinud merre peält
Ja winud ommad laewad seält,
Nüüd tõstab Gestlann' laulo heält:
Hurra! hurra! hurra!

Suurt head on Jummal meile teind,
Et Ta meil Aleksandrid ann'd,
Kes meile kallist rahho toond
Ja waenlased teif leppitand.
Sest laula Gesti rahwa su
Ja anna omma Keisril auu,
Kes meil ni paljo head teind
Ja meie eest ka murretsend.
Nüüd on meil kallis rahho tääs
Ring rööm ka meie süddames;
Sest wõib ka laulda Gestimees:
Hurra! hurra! hurra!

Meil on üks armas Keiser nüüd,
Kes sowib meile armo hüüd,
Kes meid ni heldest wallitseb
Ja kurja waenlast kallitseb
Ta kindlaks teeb teif rigi ra'ad,
Neil müriks ees on sõa wääd;
Kui tulles mitto waenlast weel,
Ei lohko siiski Keisri meel;

Sest Jummal on Tal abbimees,
Ja seisab Temmal kilbits ees,
Sest laulab jälle Gestimees:
Hurra! hurra! hurra!

Rus ial rahwas ellawad,
Reik Temma heldust tunnewad:
Rus ial pudust wigga nääb,
Seäl warmalt abbi lääfitab.
Se on Ta ainus rööm ja hool,
Rui rahwas truid iggal pool;
Siis Temma arm ei wässi ta
Neil heldust ülles näitada.
Nüüd tänna Lojat, Gestima,
Ja auusta omma Reisrit ta,
Ni laulab Gestlann' römoga:
Hurra! hurra! hurra!

33. Italia söa hakkatus.

Löuna maal on kurwad päwad,
Ruida sannumid seält towad:
Esmalt teinud rahwas tülli,
Pärrast tulnud söa tülli.

Mis seal wägga raske olnud,
Paljo mehhi kantanud,
Sest et rahwas isse seal
Kurri, rop ja tigge teäl.

Tahtnud priust, hõlbust ello,
Teinud ta, mis ülle kelo,
Innime on wägga rummal,
Tahhab teik mis kelab Jummal.

Kuulgem, sõbrad, kuidas olli,
Kust se tülli esmalt tulli,
Kes seal waeno allustaja,
Sõa kärta armastaja:

„Sardo,“ Prantsus kiitles eanast,
„Lombardi on meie wannast,
„Sedda meie Dunkel wõitnud,
„Sõa läbbi meile jätanud.“

„Nüüd on õigus ärra wõtta,
„Omma wendel appi tõtta.
„Waewa on neil küllalt tehtud,
„Rasked maksud peale pantud.“

Nenda kiitles Prantsus julgest
Omma auust ja tugewussfest,
Ütles: minna nõuan rahho,
Ei te kellelegile kahjo.

Austria ei kiitnud Prantsust,
Lemba wälle teelt ja pettust,
Ütles: Prantsus olla kawwal
Tebda ei woi usku ial.

Keif Ciropa sured rigid
Tahtsid neid, kes tülli teggid,
Tõe pärrast leppitada,
Rahho nõu ka neile anda.

Agga Prantsus tahtis wõtta
Weikest Sardo risti sekka,
Rio asjo tallitama,
Rahho pole leppitama.

Austria ei põlnud rahhul,
Et se õigus antud Sardul.

Suurte rigi sekka asto,
Ütles: se on meie wasto.

Sest siis tõusis raste södda,
Leggi rahwal paljo hädda;
Nüüd on Keisrid rahho teinud,
Sõa wääd feik koddo läinud.

Nüüd neil jälle mottad wilto,
Et on jätud polel wõito,
Et ei olle täiest seäl
Priust neile antud teäl.

Brantsus polle nenda teinud,
Ruida nemmad esmalt lootnud;
Nüüd nad kahhetjewad seäl,
Et pool jätud Austrial.

34. Italia södda.

Seal Lõuna maal, kus tulle määd
Tuld wirna wälja aiawad,
Seäl on ka rahwas tülli teind,
Ja omma Keisrit wihhastand:
Neid tahtis Keiser larrista,
Ja Sardo meghi hirmuta.

Kui kulis Brantsus ommal maal,
Mis nou on surel Austrial:
Siis küsis ta Sardiniaht:
Kas tahhad abbi meie maalt?
Oh lang, sind tännan selle eest,
Et abbi pakkud omma wääst.

Kui tulis sedda Austria,
Siis seadis sõa wägge ta
Nüüd Sardo pole ruttama,
Ja sillad, maanteed lõhkuma,
Ning linnad, küllad rikkuma
Ja rahwast rängast waewama.

Kui jõudis Sardo piri peäl,
Siis Sardud tagganesid seäl;
Neil hädda tä, nad hüawad:
Lang appi, jubba tulleswad.
Oh, jõua lang! meil tülli teäl,
Sest waenlan' meie piri peäl!

Nüüd olli Prantsus jalge peäl
Et tä mis ammoootnud seäl,
Nüüd säeti raud teed lifuma
Ja auro laewad lippama,
Et wäggi jõuaks ruttuste
Ka abbi näita langule.

Siis arwas Keiser isje heaks,
Ja säedis Prouat rigi peaks,
Ning tõttas waprast sõddima
Ja wõido önne katsuma.
Et Keisri omma filma al
Saaks wõito olla sõddial.

Nüüd hakkas jüdda mäsajama
Ja Sardo Prantsus wõitma ta;
Kül tagganesid Austruad
Ja andsid ärra linnad, maad,
Sest Prantsus olli tuggewam
Ning sõa kunstis aggaram.

Kül Montebellus wõidelbi
Ja paljo werd ta wallati;

Siin hakkas sõa allustus
Ja Lombardi ma ahhastus;
Siin wõit jäi ikka Prantsussel,
Suur kahjo nende waenlassel.

Nad wõtsid nõuks ja tõtsid teel,
Et katsuks torra õnne weel
Palestrus kõwast wõidelda;
Sest lotust ei wõi tauta.
Seäl Sardo waprast mögaga
Ja Prantsus pajonettiga.

Neid palju laial pillutas
Ning jõkke aias, upputas,
Ja kes weel nendest ülle jäid,
Neid wõtsid wangi, tedda said.
Seält ruttas jälle Austria
Nüüd omma wäega Magenta.

Seäl lootsid nemmad kindlaste
Suurt Prantsust wõita wapraste;
Ja seälgi wõit jäi Prantsustel,
Ei polnud õnne Austria.
Ta jättis Sardul Mailandi
Ning mitmed linnad külladki.

Rui tulus Reiser kuidas lood,
Et Mailand jubba lautud:
Siis tõttas Winist tullesma
Ja wael atbiks ollesma.
Rui Solwerino jõudis ta,
Siin seadis wägge holega.

Rui Prantsus sedda teada sai,
Et waenlan' Solwerino jäi,
Siis andis wäele käsko ta;
Et homme warra jõddida

Nüüd hakkas södda rängaste,
Werd wallama ka hirmsaste.

Nüüd sured=tüftid lõhkusid
Ning möega terrad rajusid,
Seäl püssi kulid lendasid
Ja rahhe wiisi saddasid.
Kül pajonettid torkasid
Ja mitmel rindo tungisid.

Seäl hobbo söa=mehhega
Nüüd langes ühhe hobiga,
Kes olli wapper wõitja mees,
Nüüd õhlab omma werre sees:
Oh tulle õnnis surma tund
Ja to muld kallist rohho und.

Nüüd tulli õhto pimmedus
Ja taewa Issa lahutus,
Siis Austria ka tagganes,
Ning ülle jõe pöggenees,
Ja jättis omma Lombartid,
Mis Sardo, Prantsus pärrisid.

35. Italia söa lõppetus.

Nüüd kuulgem, Gesti söbrad, weel,
Mis turwad lond on Lõuna maal:
Üks rahwas, kes on hulla läind
Ja Issa kässud alwaks teind,
Neid wõttab Temma nuhhelda
Ning söa läbbi hirmota.

Kül on se halle luggeda,
Mis hädda tulnud söaga,

Kuis põllud ärra rikkunud
Ja willi hoosteist tallatud,
Keit sillad, maanteed lõhutatud
Ja linnad küllad rüüstatud.

Austria wäggi pannud seal
Suurt makso waele rahwa peäl;
Seält rikkad ollid ärra läind
Ja waelemad weel sinna jäänd,
Neid sundinud nad wäggise
Tööd teggema neil rängaste.

Kaks Keisrit ja üks Kuningas
Seäl olnud waprast wõitlemas,
Wiis lahhengid seal sõdditud,
Hull isä poegi surmatud,
Kuustümmeend-tuhhat sõameest
On arnud ello teiste eest.

Nüüd tehtud rahho leppitus
Ming lõpnud sõa ahhastus,
Nüüd annud Keiser Keisril' lät
Ja teinud rahho, räkind töt,
On lubband teine teisele
Ka sõbraks jada kindlaste.

Et sõdda küll on lõppenud,
Ei siiski polle taddunud
Keit hädda, nut ja kurwastus
Ming innimeste ahhastus;
Kus ial sõdda läbbi läind,
Seäl kurwastusse jälgi teind.

Seäl palju neid, kes waelets jäänd
Ming sõa tuld ja wallo näind,
Kes teigest warrast ilma nüüd,
Kel polle toidust, tattet, hüüd,

Nüüd nuttawad ja leinawad,
Et filmad järgest tilguwad!

Seäl naesed mehhi leinawad
Ja issad poegi nuttawad;
Seäl söbrad ommast söbradest
On ärra lahtund iggawest.
Kül kurrw on mitme prudi meel,
Kel armoke on surmud seäl.

Kül on seäl paljo hawatud,
Kel täed, jallad purrustud,
Kes söas hawad külge jaand
Ja surma hirmust ülle jäänd:
Need hädda sees seäl wigawad,
Ja Issalt abbi otawad!

36. Issama faitsjad.

Siis ülles rigi allamad,
Kui waenlassed meid pirawad:
Kes rigi armus ellawad,
Need faitsko waprast issamaad.
Sel wigel rigi allamal
Kuis teäda, kangel liggidal
Ei olle armjam kuskel maal
Kui omma Keisri warjo al.
Keiser, ust ja issama,
Meid kutsuwad ka römoga:
Nüüd waenlastega wõitlema:
Hurra! hurra! hurra!

On Issand helde meile weel,
Ja Aleksander troni peäl,
Siis julge rigi rahwa meel

Ja röömsast laulab nende teel.
Keit wenne rigi waenlassed
On hagganatte sarnatsed,
Kus ial waenlan' leri teeb,
Seäl meie wäggi wasto lööb.
Kui waenlast ärra woidame,
Siis rahho põlwe leiame
Ja römo pärrast öiskame:
Hurra! hurra! hurra!

Käib Keiser eel ja näitab teed,
Siis astlem järrel julgest wääd,
Ja wõitke waenlast, wennad nüüd,
Sest issama on meie hüüd.
Kes ial meitest langedad,
Need woidos surma surrewad,
Neid lapse lapsed tännawad
Ja neile rahho pakkwad.
Kes issama eest wõitlewad
Need kallist rahho maitsewad
Ja römo pärrast öiskawad:
Hurra! hurra! hurra!

Kui Summal seltsis meiega,
Siis langeb waenlan' walloga.
Meil Summal tilbits, müriks ees
Ring wäggew wõitja sõamees.
Kui annab wõito meie wäel,
Siis wõime näita waenlassel,
Kust tee tal lähhab koddo pool,
Et rahho saaks mei' issamaal.
Sest Summal olnud meiega
Ja arm ka meie Reisriga,
Siis öiskagem keit römoga:
Hurra! hurra! hurra!

37. Husaride waprus.

Kül Husarid on wapper wäggi,
Neid terretab leik römoga;
Kus waenlane neid ial näggi,
Seäl pöggenes ta hirmoga.
Kus teised ei sa waenlast wõita,
Seäl tuggewad on ikka :: Husarid! ::

Kus sõa passun ial huiab
Ja sured-tüffid paukuvad,
Kui waenlane meilt wõito püab,
Siis Husarid meid aitawad.
Kus ütski ennam nõu ei leia
Seäl leidwad nõuu ikka :: Husarid! ::

Ka Husaride sõa riistad
On waenlasele wallusad,
Ka hobbofed ja püssid, möegad
On nendel wägga tuggewad.
Nad issamaad ka julgest kaitswad;
Sest römustawad ikka :: Husarid! ::

Neil tulgo wasto Prantsus, Ingran'
Eht Rootsiraud, mis roostetand,
Ka laia pükst kandja Türklan'
On nende möegad tunda saand.
Kes sõas waprad, rahhus lahled,
Need polle muud kui ikka :: Husarid! ::

38. Kassafade waprus.

Kes tunneb julgid Kassafaid,
Se wõib neist paljo lita:
Ei polle ial wapramaid
Ma ilma pealt jo leida.

Kui meie armsad Kassafad,
Kes waenlastele hirmsad,
Kui Kassafast nad tulewad,
Siis wärrisjedes jookswad.

Ka nende waprad hobbused,
Ja püssid, mõegad, pigid,
On waenlastele wallusad,
Kes kartwad nende hobid.

Kui Prantsjus Moskwa põlletas,
Siis Kassafade waprus
Neid Moskwaist wälja pelletas,
Et Wennemaalt ta laddus.

Se wanna kulus Punnapart
Ka olnud nende küsis,
Ja olnud Judi kibittat,
Et waewal ärra pääsis.

Töest Kassafad on Wennemaal
Üks wapper rüütli wäggi,
Ka on nad kuulsad teiril pool
Euroopa made läbbi.

Uralt mäggi, Kaukasus
On nende armas pessa
Ming Toni jõe kallastes
Seäl ellawad nad tassa.

Kus nende puddolointjed
Ming raswa sabba lambad
Ja weitsjed, kennad hobbosjed
Reik tarjatseta sõwad.

39. Inglise ja Prantsuse laul!

1854—1856.

Armas Gesticahwa sugo!
Kuulgem veel se wanna luggo,
Mis siin mõnne aasta eest
Tulli meile waenlastest:

Inglise ja Prantsus seal,
Türk ta musta-merre peäl
Teggid meile rasted södda,
Saatsid meil' ja ommal' hädda.

Risusid teif kauba laewad,
Wõtsid wangi, kedda saiwad,
Et meil polnud sola, rauda,
Wõerast kaupa wahhetada.

Some merre saarte peäl
Hulkus temma järgest seal,
Watas Some weitsed linnad,
Kas need on ta wasto kõwwad.

Tahtis kord ta mäle asto,
Agga Soomlan' seisis wasto,
Pelletas neid ärra seält
Some kenna kaljo peält.

Pernus käisid korda nelli,
Agga siin ei teinud tülli;
Näggid et siin laewo polnud,
Kedda õüets tassa winud.

Tallinna kül kaua wahtis,
Keigest wäest wõita tahtis;
Seäl ta pidas hulga laewo
Agga julgust polnud katso.

Peterburki käis ka vaatmas,
Lihti ennast neile näitmas;
Agga Kronstat, kõwva mees,
Seisib kindlasti temma ees.

Musta=merres läksid nad
Wõitma kulusi Odesjat;
Seäl nad sanud peksa tõest
Wapra Setalohwi läest.

Wimalts asus Krimmi järe
Musta=merre ranna äre;
Woitis Palatlawa linna,
Et wois talweks jada sinna.

Ratsus ferd ka wõido õnne,
Agga talwe tulli enne;
Laastas tedda wenne mobi,
Saatis Krimmi külma wodi.

Kes weel külmaft ülle jäid
Need seäl wallo tunda said;
Wenne külm ei mõista nalja,
Küsis Jära nahka selga.

Teisel aastal tulli wäggi
Jure, mis neid julgete teggi,
Hulkusid teit Sare rannad
Kikkusid eäl weitsjed linnad.

Sest et wäggi wastus polnud,
Kes neid õllets hirmutanud;
Said ka mõnned näppistada,
Kasjafatatest pillutada.

Agga surem wäggi seisib
Weel Sewastopoli küsis;

Seäl ta Wenne wahwust tundis
Tuhhanded ta surma andis.

Wimats tulli Pelisjee
Abbi näitma wäele. —
Kes ei piddand ellust suggo
Holind sõameestest suggo.

Seadis ränka tuli saddo,
Lotis kuulja linna kaddo;
Agga wannad kindlad mürid
Kartnud mitte tuli hovid.

Kui Ta kaua nenda mäsšas,
Tuhhandette ello raistas,
Wõitis wimats Malakohwi,
Surmas wäpra Setalohwi.

Meie armas Keisri Herra
Lõppetand teit sõa lärä;
Müüd meil kallis rahho ello,
Dšas on teit sõa wallo.

40. Gesti-mehhe reisi laul.

Mo armas Gesti isja ma!
Sind ollen waatmas käinud,
Sust tahhan teitil kuluata,
Mis ollen kuuknud, näinud. —

Korilauljad: Se olli wägga õige
Wägga õige :: mis ja näind,
Dh rägi weel ennam kus olled käind.

Ma käisin esmalt Tallinnas,
Kus Gesti rahwa pessa;

Siin selge keel mul kufutas,
Et lõpnud sõa kassa.
Korilauljad: Se olli wägga võige j. n. e.

Ra nende kassin ello wiis
On armas kuulda, nähha,
Pui rahwas jubba nenda, siis
Ra head wõiwad tehha.

Siit leidfin ma üht seltsi ka,
Kes hakkand wina jätma
Oh! millal saab teit Gesti ma
Sest seltsist ossa wõtma?!

Siin kõrwas kuulsin Haapsalud,
Kus palju sakso käiwad,
Kes igga aasta pari kuud
Seäl merres terwist otswad.

Nüüd lätsin aurolaewa peäl,
Et Peterburki jõuda,
Ja sõitsin lahkest merre teel,
Ei polnud tarwis sõuda.

Kui Kronstattist sain läbbi ma,
Siis hiilgwad tornid paistsid,
Mis särasid teit kullaga,
Et filmad ärra tustsid.

Kui Peterburki jõudsin ma,
Siis sain ka üpris rõõmsaks;
Kui näggin linna illoga,
Mis jäi must' paistes armsaks.

Isaki kirrit walmis nüüd,
Mis laua aega tehtud;
Kül sel on illo au ja hüüd,
Mis tuhhandit on maksnud.

Mei' Dnša Keisri tujo seäl
On hilja aego tehtud,
Ja Keiser Peter (I.) kiwwi peäl
Saab keikist Sureks hütud.

Ra raud=teel lendab aurotöld
Nüüd Moskwa, Pihkwa wahhet,
Ja Newa jõe peäl kiwwisild,
Kes kannab mitto tuhhat.

Kes jõuab keiki kuluta,
Mis filmad siin on näinud;
Se annab järrel möttelda,
Mis rahwa jõud siin teinud.

Üks asfi agga pudus weel,
Mis mulle tülli teggi:
Sest rahha loppit lõppes seal,
Ei tulnud liissa liggi.

Ma piddin wimats lahuma,
Keit illo hüüd jäi mahha,
Sain Marwa pole lõmpida
Ja Eesti rahwast nähha.

Kui weikest Marwa wadata,
Sest polle paljo lita!
Suurt Wabritut siin näggin ma,
Se wöttis aega wita.

Kui Tarto pole tõtsin ma,
Siis näggin Peipsi järwe
Kus lallo sees on lõpmatta,
Kui messilaste parwe.

Kui Tarto linna jõudsin ta,
Siis waatsin kiwwisilda,
Jõest ülle lätsin padiga
Ja näggin rauast laewa.

Ra siin on palju tudentid,
Kes sures kolis käiwad
Ja tarkust, tundmist õppiwad,
Et arwitada woiwad.

Nüüd tahtsin minna Wörrole
Ra weikest linna waatma,
Ja laia kuu meestele
Ra ennast üks kord näitma.

Ei polnud kaugel Kilpla ma,
Kus tuisulaste pessa,
Ja nende „ülem isand“ ka
Seäl tõstab wahhel kassa.

Kes ial lennad rattad teeb
Neil püab wastu seista,
Neid isje tõlpla modi seab,
Kes tahhab, se wõib osta.

Siis tulin ka weel Willandi,
Kus willi, linnad, uhked,
Ra kauplejad on allati
Siin lbbbusad ja lahked.

Kord nähha sain ka Põltsama,
Kus laulo hellin kõllas;
Seält põlnud kaugel Serwama,
Kus willi põllul sinnas.

Kui Wändra liggi jõudsin ma,
Siin kuulsin kenna luggo.
Kus kullad metsad, karrud ka,
Kes Poia päiti suggo.

Nüüd Läne male tahtsin ka
Üht weikest reisi teha,
Ja tulin wimaks Lihhula,
Kus mustlaskid sain nähha.

Suur wirtso wäin ja Mühho saar
 Ei polnud liga laugel,
 Ring Kurrefare ranna äär
 Seäl annab toidust mitmel.

Siin willi kaswab illusast
 Ja hobbojed neil kennad,
 Siit tõtsin Perno nobbedast
 Ja jätfin fare wennad.

Kus laulo sõbrad lauloga
 Mind lahkest terretasid,
 Ring mängo wennad rõmoga
 Mind uest rõmustasid.

a tahtsin lord weel reisida
 Ja Riia linna nähha
 Aeg kassin, tahhan kirjuta
 Sest ei woi reisi tehha.

41. Sõa mehhe hommiko laul.

Koido-walge, on jo selge
 Päike tõuseb, olle julge;
 Pea hüüdwad meid trompetid,
 Pea paul'wad suredtükkid:
 Pea mitmel surm on lä!

Sõas mehhed on kül julged,
 Siiski lang'wad kui pulehhed.
 Hommiko kui uhkest astud
 Dhto rinnust läbbi lastud
 Maggad mitme sõbraga!

Mõnned jäwad, wallo näwad,
 Püüsi külid rindo lõwad;

Hobbofed neil mahha lang'wad
Baeno platfi peale jäwad:
Äggawad fiin lõpmatta!

Mitto õhtab, wallus oigab,
Taewa Issa pole hüab:
Kes neid teiki wõib fiin aita
Häddalistel abbi näita:
Mis fiin wõitleb surmaga!

42. Mõnni sõnna laulo sõbradele.

Laulo sõbrad laulge nüüd,
Ärge mõistke mulle süüd,
Et ma mõnne laulo sees
Olen teile tülliks ees.
Olen alles wägga noor
Harjumatta tuum ja loor
Laul taab tenna wiisid
Sowib sõnna kõlksusid.

Laul on muido tühhine,
Äni ta põlle meistre töö!
Mitto tahtwad tõest ka
Kenna laulo wallada;
Ägga kust häid mõttid saab
Mis wist, laulul tarwis lääb;
Mõnni waewab kül ka pead
Siiski jäwad laulul wead.

Kuulge laulo sõbrad nüüd,
Laulo and on kallis hüüd;
Tulles üksnes Issa käest,
Mitte laulja ommast wääst.

Muhho sare laulo lind
On kül rõmustanud mind,
Temma kulus meistre tö
On jo tuttav mitmele.

Bernus on ta laulo mees,
Kulus Gestrakwa ees;
Ta on armsad laulud teind
Mis on mitmed lauljad näind
Wiest saeast lubbab ta,
Sadda anda korraga! —
Sest wöib Gestlan' rõmusta
Laulo meistrid auusta.

Löppetussjeks ütlen weel,
Gesti laulo söbradel:
Kui need laulud armsad on
Udist warsti teile toon.
„Gesti laulif jutto mees“
Tal on juttud laulud sees;
Tulles teie kätte wist
Perno mängo söbradest. —

Iuhhataja.

Sehhet.

1.	Armastus	3
2.	Tänno laul	4
3.	Leituse laul	5
4.	Aeg on kallid	7
5.	Päike	7
6.	Allandus	9
7.	Kewwade laul	11
8.	Kewwadene illo	11
9.	Sani päwa laul	13
10.	Rõmus südda	14
11.	Rõmo aeg on lühhike	14
12.	Rõöm laub rutto	15
13.	Rahhulik südda	16
14.	Ilmas sünnib mõnda	17
15.	Ebbausso wišid	18
16.	Maese tüttarlapse kurbdus	20
17.	Rõrwits ja tamme tõrro	21
18.	Duna pude kasiwatamisest	23
19.	Hea nõu duna sõbradele	24
20.	Hea teo eest saab kitust	25
21.	Duna seemned ja taimed	26
22.	Wanna harjund wišid	28
23.	Paiša koli poisile nomimisest	30
24.	Rätssepattie kiitleminne	31

	Lehhet.
25. Naese kurbdus	32
26. Peigmehhe iggawus	33
27. Lesse mehhe kurwaustus	34
28. Nefrudi Summalaga jätminne	35
29. Peigmehhe kurwaustus	36
30. Wargussest	38
31. Rahho sönnumed, 1856	40
32. Gesti rahwa tänno laul	42
33. Stalia söa kurbdus	43
34. Stalia södda	45
35. Stalia söa löppetus	48
36. Isfama kaitsejad	50
37. Husaride waprus	52
38. Kasakade waprus	52
39. Inglise ja Prantsuste teud!	54
40. Gesti-mehhe reisi laul	56
41. Söa mehhe hommiko laul	60
42. Mönni söanna laulo söbradele	61
43.	6
44.	10
45.	11
46.	12
47.	13
48.	14
49.	15
50.	16
51.	17
52.	18
53.	19
54.	20
55.	21
56.	22
57.	23
58.	24